

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2025

/Kaupunginhallituksen
lausunto 28.9.2026

Tarkastuslautakunta 29.05.2026

Kaupunginvaltuusto 08.06.2026

Sisällys

1	Puheenjohtajan puheenvuoro	3
2	Tarkastustoiminta	6
2.1	Tarkastuslautakunnan tehtävät ja tavoitteet	6
2.2	Tarkastuslautakunnan kokoonpano	7
2.3	Tilintarkastaja	7
2.4	Tarkastuslautakunnan työskentely vuonna 2025	8
3	Sidonnaisuusilmoitukset	9
4	Tavoitteiden ja strategian toteutuminen vuonna 2025	10
4.1	Taloudellinen tilanne ja vuoden 2025 tuloksen muodostuminen	11
4.2	Konsernin tulos 2025	13
4.3	Vastuusitoumukset ja lainamäärä	13
4.4	Uudenkaupungin talouden tarkastelu arviointikriteerien valossa 2023–2025	14
4.5	Talousarvion toteutuminen	15
4.6	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen arviointi	15
4.7	Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	16
4.7.1	Hallinto- ja elinvoimapalvelut	16
4.7.2	Tekniset ja ympäristöpalvelut	17
4.7.3	Kasvun ja oppimisen palvelut	19
4.7.4	Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut	24
4.7.5	Konsernin tavoitteet ja toteumat	25
5	Toimenpide-ehdotukset	28
6	Allekirjoitukset	29

1 Puheenjohtajan puheenvuoro

KATSAUS VUOTEEN 2025

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan katsaus edustaa vain ja ainoastaan tämän omaa kantaa ja mielipidettä. Kaikki muut arviointikertomuksen asiat, jotka tuodaan tarkastuslautakunnan esityksenä valtuustoon, on hyväksytty yhdessä ja yksimielisesti. Tämä arviointikertomus käsittää vain vuoden 2025 arvioinnin.

Vuoden 2025 kuntavaalien jälkeen valittiin uusi kaupunginvaltuusto. Valtuusto puolestaan valitsi luottamusmiehet lautakuntiin. Nykyinen tarkastuslautakunta pääsi aloittamaan työskentelyn vasta syksyllä 2025. Aluksi lautakunta panosti vahvasti koulutukseen. Kouluttauduimme kahden päivän kurssilla, joka pidettiin Teams- yhteydellä. Lisäksi osallistuimme BDO:n järjestämään laivaseminaariin. Puheenjohtaja sai vielä nauttia yhden aamupäivän koulutuksesta.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ

Kaupunginhallituksen yhtenä tehtävänä on valvoa valtuuston päätösten lainmukaisuutta pannessaan ne täytäntöön. Kunnassa myös asukkaat arvioivat tehtyjä päätöksiä. Valtuutetut ovat vastuussa kuntalaisille.

Tarkastuslautakunnan keskeisin arvioinnin kohde on kaupunginhallitus, jonka tehtävänä on johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Tarkastuslautakunta ei ole millään tavalla osallistunut päivän kunnallispolitiikkaan.

Arviointikertomus, jossa arvioinnin tulokset esitetään valtuustolle, on tarkastuslautakunnan käsitys siitä, miten kaupunginhallitus, muut kunnan viranomaiset ja kunnan tytäryhteisöt ovat onnistuneet strategian ja valtuuston päätösten toteuttamisessa.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota siihen, mitkä tavoitteet eivät ole ja mitkä ovat toteutuneet. Näitä mitataan mm. mittareilla. Tarkastuslautakunta ottaa kantaa kunnan ja kuntakonsernin toiminnan järjestämiseen. Tarkastuslautakunta ei tietenkään puutteita korjaa vaan huomauttaa laiminlyönneistä.

Kaupunginhallitus antaa lokakuussa vastauksensa tarkastuskertomuksen havainnoista valtuustolle.

KOOSTE TARKASTUSLAUTAKUNNAN HAVAINNOISTA

Kaupungin tilikauden 2025 tulos oli 2,2 milj. euroa alijäämäinen. Sopeutustoimia on jatkettu, rekrytoinnit jäädytettiin ja palvelujen ostoja vähennettiin. Konsernin vuosikate ei kata poistoja, joten talouden tasapaino ei toteudu.

Tuloveroprosenttia nostettiin 8,3:sta 8,9 prosenttiin, mutta tuotto jäi kuitenkin alle budjetoidun. Kaupungin saama yhteisövero puolittui 6,4 milj. eurosta noin 3 milj. euroon.

Kiinteistöverotulo kuitenkin nousi jonkin verran. Verotulojen alittuminen talousarvioon verrattuna olisi pitänyt tuoda valtuustolle hyväksyttäväksi, koska se on yksi sitovuustaso.

Konsernille on kertynyt taseeseen ylijäämää 20,1 milj. euroa, josta kaupungin osuus on vain 3,9 milj. euroa. Arvion mukaan kaupungin ylijäämä on syöty vuoteen 2028 mennessä. Tällöin kaupunki uhkaa jopa joutua kriisikunnaksi. Myös muut kriisikunnan kriteerit alkavat lähestyä.

Kaupungin suurin työllistäjä on autotehdas, jonka auton valmistus päättyi vuoden 2025 lopussa. Mittavien irtisanomisten ja lomautusten jälkeen odotetaan uusien sopimusutisten myötä uutta nousua tehtaalle. Yritysten on saatava kasvua ja sitä myöten lisää työpaikkoja ja asukkaita kaupunkiin.

Työllisyysaste oli 74 %, joka ei noussut tavoitteeseen. Työllisyyspalvelut siirtyivät vuoden 2025 alussa kuntien hoidettavaksi. Siirto onnistui pääosin hyvin. Kaupunki joutui rekrytoimaan henkilöstöä työllisyyspalveluihin. Valtion lupaukset kustannusten täysimääräisestä korvauksesta eivät ole toteutuneet.

Kaupunkiin perustettiin 96 uutta yritystä.

Kaupungin historian suurin investointi monitoimijatalo Wintteri valmistui vuonna 2025 ja palkittiin kuntatekniikan saavutuksena. Wintterin käyttöönotto on toteutunut suunnitelman mukaan. Wintterissä kävijämäärä päivittäin oli noin 1650 kävijää.

Kirjastotalon peruskorjaus vihdoin valmistui. Remontin kustannukset ja aikataulu ylittyivät, mutta lopputulos oli onnistunut.

Myös liikenneinvestointeja tehtiin mm. Kurjenpolun risteykseen liikennevalot, kantatie 43 valaistuksen parantaminen, Vuki joukkoliikenteen kehittäminen jne.

EKK valitsi Uudenkaupungin keskustan Suomen parhaaksi kaupunkikeskustaksi vuonna 2025. Kaavoittamisessa tapahtui edistymistä, kun Kalannin osayleiskaava ja Kettelin kyläyleiskaava hyväksyttiin.

Uusikaupunki oli HyTe-mittareissa Varsinais-Suomen ja jopa valtakunnan kärkijoukossa.

Vakka-Suomen kuntien yhteistyötä syvennettiin mm. työllisyyspalveluissa, talous- ja henkilöstöhallinnossa, BID-hankkeessa sekä ilmasto-ohjelman laatimisessa.

SOTE-uudistuksen jälkeen kaupungin omistamien sote-kiinteistöjen vuokrasopimukset olivat katkolla. Varha ei kuitenkaan suostunut vuokraamaan kiinteistöjä pitkäaikaisilla vuokrasopimuksilla. Seuraavat vuokraneuvottelut ovat vasta syksyllä 2026. Tästä syystä perustettu kiinteistöyhtiö UkiJuki Oy ei ole päässyt aloittamaan toimintaansa.

Kaupungin asukasmäärä on jatkanut laskua (14 784 asukasta, kun tavoite oli 16 000 asukasta). Yli 65-vuotiaiden osuus asukasmäärästä on jo ylittänyt 30 % ja heidän osuutensa jatkaa kasvua.

KIITOKSET

Lämmin kiitos kaikille, jotka olemme saaneet vieraaksi lautakunnan kokouksiimme. Kiitokset myös talous- ja hallintojohtajalle miellyttävästä yhdessä tekemisestä sekä erityisesti viestintä- ja palvelusihteeri Eeva Sinervälle. Samoin kiitokset JHT, KHT- tilintarkastaja Sari Isakssonille. Lopuksi lämpimät kiitokset lautakunnan jäsenille.

Toivon kaupungin henkilökunnalle virkistävää kesää ja aurinkoisia lomapäiviä.

Valtuutetuille ja muille luottamushenkilöille menestystä tehtävissänne.

Mauri Pietilä

tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Johtopäätös ja suositukset

- Jatkossa, jos talousarvioon tulee tiedossa olevia muutoksia mm. verotulojen osalta, on muutokset tuotava valtuustolle päätettäväksi.
- Sopeutustoimet on tehtävä siten, että Uusikaupunki ei joudu kriisikunnaksi.
- Kaupunginhallituksen vuosikello on edelleen tekemättä!
- Onko konserniohje ajan tasalla? Sitä kysyttiin jo edellisvuonna.

Vastaukset:

- Tiedossa olevat talousarviomuutokset tuodaan talousarviovuoden aikana valtuuston käsittelyyn kuntalain mukaisesti. Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan valtuusto päättää talousarviosta ja -suunnitelmasta, ja vakiintuneen tulkinnan mukaan myös olennaisista muutoksista talousarvioon päättää valtuusto. Verotulojen kehitys on tuotu tiedoksi valtuustolle jo alkuvuodesta
- Talouden sopeuttaminen asetetaan sitovaksi lähtökohdaksi talousarvion valmistelussa. Toimialojen tulee laatia esityksensä annettujen talousraamien mukaisesti ilman, että alijäämää siirretään suunnittelukaudelle. Kaupunginhallitus on 31.8.2026 perustanut työryhmän talouden sopeuttamistoimien valmisteluun ja seurantaan. Kaupunginvaltuuston 2026 hyväksymässä Uusikaupunki 20240 kaupunkistrategiassa tasapainoinen talous ja jatkuva uudistuminen on yksi kulmakivistä.
- Kaupunginhallituksen toiminta ei ole luonteeltaan täysin vuosikelloidonnaista, koska merkittävä osa asioista perustuu valmisteluun ja ajankohtaiseen päätöksentekoon. Tämän vuoksi olemme jäsentäneet vuosikelloa erityisesti talouden, strategian ja konserniohjauksen toistuvien prosessien osalta.
- Konserniohje on yleistasolla ajantasainen. Konsernin omistajapoliittista ohjausta ja käytännön soveltamista täsmennetään kuitenkin osana uuden strategian toimeenpanoa, jolloin tarkastellaan myös konserniohjeen päivitystarpeet.

2 Tarkastustoiminta

2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät ja tavoitteet

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisina pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kaupunginhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta. Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on Uudenkaupungin kaupungin hallintosäännön (voimaan 1.1.2025) 95 §:n mukaan:

- seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
- huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä,
- tehtävä tarvittaessa aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain valtuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Ennen arviointikertomuksen valmistumista tarkastuslautakunta voi antaa valtuustolle tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana valtuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.

2.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Jäsen

Mauri Pietilä, pj.

Mikko Saari, vpj

Miika Puukki

Li Grönlund

Veijo Nummi

Maisa Koivisto

Eveliina Hyytiä

Varajäsen

Mauri Myllymäki (9.2.2026 alkaen), Rauno Saarinen
(9.2.2026 asti)

Timo Räsänen

Lauri Nummela

Henna Jokinen

Johanna Jääskeläinen

Anne Ojala

Suzana Gavric

Tarkastuslautakunnassa on seitsemän jäsentä. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Lautakunnan muiden jäsenten ja varajäsenten tulee olla 1.6.2025 alkaen valtuutettuja tai varavaltuutettuja.

Lautakunta on vakiintuneesti pitänyt kokouksensa kuukausittain perjantaisin alkaen kello 10.

- Kokousaika johtuu siitä, että tilintarkastaja ei asu paikkakunnalla ja kuultavia, eli hallinto- ja talousjohtajaa ja muita viranhaltijoita olisi hyvin vaikeaa saada paikalle arki-iltana.

2.3 Tilintarkastaja

Valtuusto on jo vuonna 2018 tehnyt päätöksen hankkia tarkastuspalvelut BDO Auditor OY:ltä.

- Ostopalvelujen hankkimista on optioiden kautta päätetty jatkaa. Päätös jatkaa em. yhtiön kanssa vuodelle 2025 on tehty valtuustossa 3.2.2025 § 6.

BDO Auditor Oy:n määräämänä kuntalain 122 §:n mukaisena vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut KHT, JHT Sari Isaksson 1.9.2023 alkaen.

2.4 Tarkastuslautakunnan työskentely vuonna 2025

Pvm	Aiheita	Kuultavat
7.2.2025	Monitoimijatalo Wintterin toiminnan käynnistyminen, opetustoiminnan tulevaisuuden näymät Wintterin uusissa toimitiloissa, ruokahuollon toimintatavat Wintterissä, tilintarkastajan raportointi	Petri Hatakka Inkeri Parviainen Arja Kitola Esa Pirkola Jukka Silvola Titta Taipalus-Laine
28.2.2025	Talous- ja hallintojohtajan katsaus vuoden 2024 tilinpäätökseen, Uudenkaupungin Vesi, ympäristö- ja lupalautakunnan puheenjohtajan katsaus	Katja Aalto Kim Westerholm Rauno Aaltonen
28.3.2025	Elinkeinojohtajan esittely Uudenkaupungin työllisyyspalveluista, tilintarkastajan raportointi, vuoden 2024 henkilöstökertomus, tarkastuslautakunnan arviointikertomus, teollisuusjätevesisopimukset	Jarkko Heinonen Maaru Seikola
11.4.2025	Uudenkaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelma 2025-2028, hyvinvointiraportin ja -suunnitelman esittely, tarkastuslautakunnan arviointikertomus	Leena Arvela-Hellén Jan Vuorenlaakso
25.4.2025	Uudenkaupungin kaupungin vuoden 2024 tilinpäätös, sidonnaisuusilmoitukset, tarkastuslautakunnan arviointikertomus	Katja Aalto
9.5.2025	Uudenkaupungin kaupungin vuoden 2024 tilinpäätös, sidonnaisuusilmoitukset, tarkastuslautakunnan arviointikertomus	-
16.5.2025	Sidonnaisuusilmoitukset, tarkastuslautakunnan arviointikertomus	-
6.6.2025	Tutustuminen Uudenkaupungin matkailukohteisiin	-
12.9.2025	Sidonnaisuusilmoitukset, pääkirjaston remontin esittely, tarkastuslautakunnan kokousaikataulu, tarkastuslautakunnan osallistuminen koulutukseen, tarkastustoimen talousarvio 2026 ja tilintarkastuksen työohjelma 2025	Leena Arvela-Hellén Rami Arola
17.10.2025	Talous- ja hallintojohtajan katsaus kaupungin talouteen ja kaupungin vuoden 2026 talousarvioon, tilintarkastuspalvelujen hankinta tilivuosi 2026-2029, elinkeinojohtajan katsaus kaupungin työllisyysilanteeseen ja työllisyyspalveluihin, sidonnaisuusilmoitukset	Katja Aalto Jarkko Heinonen
21.11.2025	Opetustoimenjohtajan ja opetus- ja kasvatustalokunnan puheenjohtajan katsaus kaupungin opetustoimen näkymiin, Uudenkaupungin Satama Oy:n toimitusjohtajan katsaus sataman toimintoihin, tarkastuslautakunnan arviointikertomus/lausunto toimenpiteistä, sidonnaisuusilmoitukset, tarkastuslautakunnan kevään kokousaikataulu	Arja Kitola Anu Isotupa Teemu Vaahtera
19.12.2025	Sidonnaisuusilmoitukset, vuoden 2026 talousarvio ja vuosien 2026 - 2028 taloussuunnitelma, Talous- ja hallintojohtajan katsaus sote-kiinteistöjen yhtiöittämisen tilanteesta, tilintarkastajan raportointi, tarkastuslautakunnan arvioinnin kevään 2026 työohjelma	Atso Vainio Katja Aalto

3 Sidonnaisuusilmoitukset

Kuntalain 84§:n mukaan kunnan keskeisten luottamushenkilöiden ja johtavien viranhaltijoiden on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muistakin sidonnaisuuksista, jolla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa.

Velvollisuus ilmoittaa sidonnaisuuksista koskee:

- kaupunginhallituksen jäseniä,
- maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavan toimielimen jäseniä,
- valtuuston ja lautakuntien puheenjohtajia sekä varapuheenjohtajia,
- kaupunginjohtajaa ja
- kaupunginhallituksen ja lautakuntien esittelijöitä.

Kuntalain 31§:n mukaan toimielimen varajäseniin sovelletaan, mitä varsinaisista jäsenistä säädetään, joten ilmoitusvelvollisuus koskee myös varajäseniä.

Jokainen ilmoitusvelvollinen on itse vastuussa sidonnaisuusilmoituksensa tekemisestä ja sidonnaisuuksissa tapahtuneet muutokset on ilmoitettava viivytyksettä.

Tarkastuslautakunta valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tietoon. Tarkastuslautakunta voi tarvittaessa kehottaa ilmoitusvelvollista tekemään uuden ilmoituksen tai täydentämään jo tehtyä ilmoitusta.

Sidonnaisuusilmoitusten tilanne tarkistettiin mahdollisten vaihtuneiden henkilöiden osalta alkuvuonna 2025. Ilmoitusvelvollisia viranhaltijoita, joilta puuttui sidonnaisuusilmoitus, pyydettiin täyttämään ilmoituksensa 8.5.2025 mennessä.

Valtuustokauden vaihtuessa kesäkuussa 2025 sidonnaisuusrekisteri päivitettiin. Ilmoituspyyntö lähetettiin kaikille uusille ilmoitusvelvollisille, ja samalla rekisteri käytiin kokonaisuudessaan läpi. Päivityksen yhteydessä poistettiin tarpeettomat ja vanhentuneet tiedot sekä varmistettiin rekisterin ajantasaisuus. Kunnan on pidettävä sidonnaisuuksista rekisteriä yleisessä tietoverkossa.

Kesäkuussa 2025 alkaneella valtuustokaudella ilmoitusvelvollisia on yhteensä 62. Kaikki ilmoitusvelvolliset ovat toimittaneet tietonsa. Tarkastuslautakunta antoi sidonnaisuusilmoitukset tiedoksi valtuustolle helmikuun 2026 kokouksessa.

4 Tavoitteiden ja strategian toteutuminen vuonna 2025

Kuntalain mukaan kunnan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja turvaavat edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen. Kuntastrategia määrittelee kunnan pitkän aikavälin tavoitteet ja painopisteet, ja talousarvio toimii käytännön työkaluna näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Strategiset mittarit:

Vastuullinen kasvu

- Kaupungin asukasmäärän kasvu ei toteutunut (tavoite 16 000, toteuma **14 784**)
- Avoimen sektorin työpaikkojen määrä ei toteutunut (tavoite 7 500, toteuma v. 2023 oli **5 638**)
- Työllisyysaste ei toteutunut (tavoite 76 %, toteuma oli **74 %**)
- Uusia yrityksiä ei syntynyt tavoitteellisesti (tavoite 6,2, toteuma **4,2** / 1 000 asukasta)
- Työikäisten ja ei työikäisten määrän suhde ei toteutunut (tavoite 68 %, toteuma **79 %**)
- Kasvihuonepäästöt CO2/asukas (tavoite 3, toetutuma **5,4** v. 2024)
- Konsernin vuosikate **ei kattanut** poistoja suunnitelmakaudella
- Konsernin lainojen ja vuokravastuiden määrä euroa/asukas **ylitti** raja-arvon, määrä 9 936 euroa
- Työllisyysaste verrattuna seutukaupunkeihin, sijoitus **20/57** (v. 2024)
- Yritysilmapiiri ja yhteistyö yritysten kanssa (tavoite yli keskitason, toteuma **19/77** v. 2024)
- Taseeseen kertynyt ylijäämä (tavoite: ei kertynyttä alijäämää, toteuma **34 522 t€**)

Hyvä elämä

- 8. ja 9. luokan oppilaat, ei yhtään läheistä ystävää (tavoite on alle 4 %, toteuma **6 %**)
- Elinvoimaindeksi (tavoite 3,7, toteuma **2,794**)
- MOVE-mittauksen tulokset **toteutuivat** (tavoite 2 % alle maan keskiarvon)
- Kestävän kehityksen kokonaisindeksiä **ei ole raportoitu**

Toimiva yhteistyö

- Kuntavaalien äänestysprosentti (tavoite: maan keskiarvo 54,2 %, toteuma **52 %**)
- Henkilöstön vaihtuvuus (tavoite 9,2 %, toteuma **4,7 %**)
- Sairauspoissaolojen määrä (tavoite alle kunta-ala keskimäärin, toteuma **15,7 pv/henkilö**)
- Valtuustokauden arviointikysely **toteutettiin** keväällä 2025
- Vakka-Suomen välinen yhteistyö **on toteutunut** mm. työllisyys- ja yrityspalvelujen sekä palkkahallinnon osalta

Vuodelta 2025 ei ole kaikilta osin tietoja käytettävissä, näiden kohdalla on käytetty tilinpäätöksessä olevia tietoja. Ylläolevassa listauksessa punaisella värillä olevat tavoitteet eivät ole toteutuneet ja vihreällä värillä olevat tavoitteet ovat toteutuneet.

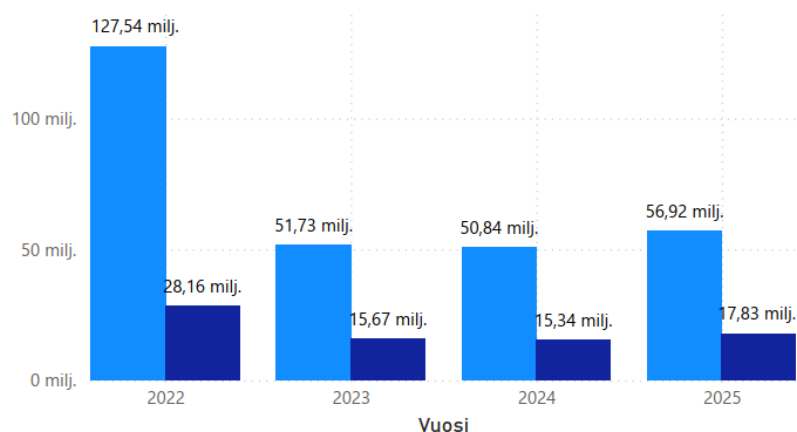
4.1 Taloudellinen tilanne ja vuoden 2025 tuloksen muodostuminen

Kaupungin tilinpäätös 2025 oli 2,2 miljoonaa euroa alijäämäinen. Taseeseen on aiemmilta vuosilta kertynyt ylijäämää 22,4 miljoonaa euroa. Kaupungin taloudellinen tilanne on tältä osin vakaalla pohjalla ja kaupungin taloussuunnitelma on kuntalain edellyttämällä tavalla tasapainossa kertyneen ylijäämän ansiosta. Taloussuunnitelman vuodet 2026–2028 ovat alijäämäisiä, yhteensä 4,4 miljoonaa euroa, joten kertyneestä ylijäämästä olisi suunnitelman mukaan vuoden 2028 lopussa jäljellä 15,7 miljoonaa euroa.

Päättäneellä tilikaudella 2025 kaupungin ulkoiset toimintakulut toteutuivat 2,5 miljoonaa euroa muutettua talousarviota pienempänä ja toimintatulot 2,1 miljoonaa euroa arviota parempana. Näin ollen toimintakate oli 4,6 miljoonaa euroa parempi kuin muutetussa valtuuston hyväksymässä talousarviossa oli arvioitu. Verotuloja ja valtionosuuksia saatiin yhteensä 3,4 miljoonaa euroa arvioitua vähemmän. Vuosikate oli muutetussa talousarviossa 5,5 miljoonaa euroa ja toteutuma 1,7 miljoonaa euroa arviota parempi eli 7,2 miljoonaa euroa. Poistot olivat 8,9 miljoonaa euroa, joten tilikauden tulokeksi muodostui – 1,8 miljoonaa euroa. Tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikauden alijäämäksi muodostui 2,2 miljoonaa euroa.

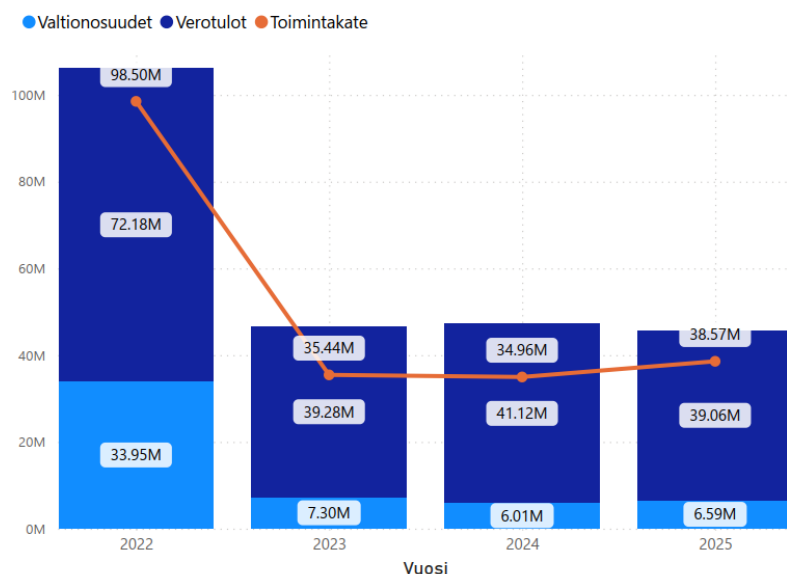
Toimintakulut ja -tuotot

● Toimintakulut ● Toimintatuotot

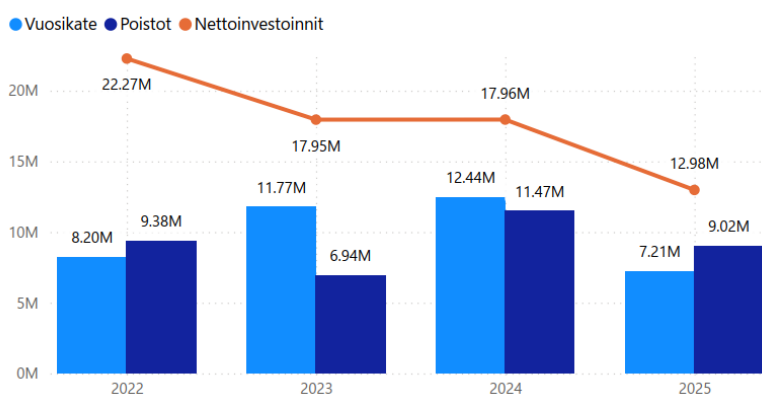
Toimintakulut vähenivät vuonna 2023 uudelle tasolle, kun sote-uudistus siirsi sosiaali- ja terveystalvet kunnilta hyvinvointialueille. Tämän jälkeen toimintakulut ovat olleet noin 50 miljoonan euron tasolla kunnes 2025 nousivat työllisyyspalveluiden myötä 57 miljoonaan euroon. Toimintakuluista 2025 katettiin toimintatuotoilla vajaat 18 miljoonaa euroa. Verotuloilla ja valtionosuuksilla jäi katettavaksi noin 39 miljoonan euron negatiivinen toimintakate.

Verorahoituksen ja nettomenojen kehitys

Verotulot ja valtionosuudet ovat riittäneet kattamaan toiminnasta syntyneen toimintakatteen niin, että vuosikate on ollut positiivinen. Vuonna 2025 verorahoituksella katettavaa toimintakatetta jäi 39 miljoonaa euroa ja verorahoitus kokonaisuutena oli yhteensä 46 miljoonaa euroa. Vuosikatteen muodostui rahoituserien jälkeen 7,2 miljoonaa euroa.

Vuosikate, poistot ja nettoinvestoinnit

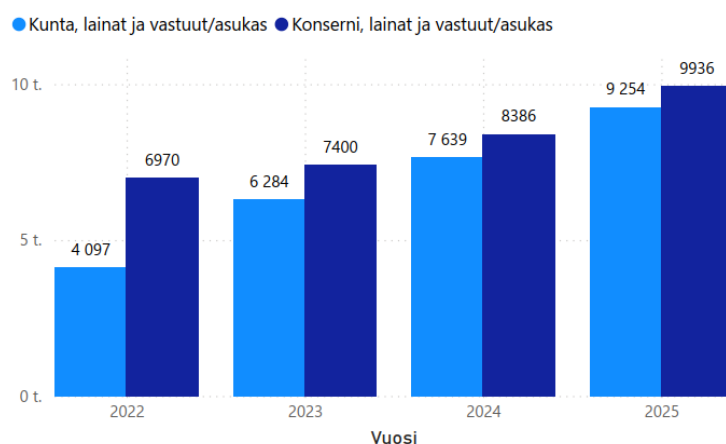
Vuosikate on aiemmin riittänyt kattamaan taseen käyttöomaisuudesta kirjattavat poistot, mutta ei vuonna 2025, jolloin tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja oli – 1,8 miljoonaa euroa. Poistotaso ei kuvaa todellista investointitasoa ja poistot aiemmin hankitusta omaisuudesta ovat olleet huomattavan paljon investointitasoa alhaisemmat. Investoinnit ovat olleet jo useita vuosia korkealla tasolla, mikä on tarkoittanut lainamäärän kasvua, kun tulorahoitus ei ole riittänyt investointien rahoittamiseen.

Vuosikatteen ei arvioida taloussuunnitelmavuosinakaan riittävän kattamaan poistoja. Suunnitelmakauden 2026–2028 investointien arvioidaan olevan 29 miljoonaa euroa ja vuosikatteiden yhteensä 15 miljoonaa euroa.

4.2 Konsernin tulos 2025

Konsernin tulos oli 2,3 miljoonaa euroa alijäämäinen, eli se ei paljonkaan poikennut kaupungin omasta tuloksesta. Satamayhtiö teki ison tappion, mutta toisaalta konsernissa puretaan kaupungin liikelaitosten tekemät varaukset ja siten tulos oli lähes sama.

Kunnan ja konsernin kokonaisvastuiden kehitys, euroa/asukas

4.3 Vastuusitoumukset ja lainamäärä

Kaupungin lainamäärä kasvoi 7,5 miljoonalla eurolla tilikaudella 2025 ja kaupungin lainakanta oli 77,9 miljoonaa euroa, 5.269 euroa/asukas. Wintterin leasing-vastuu on kuitenkin merkittävä vastuusitoumus, jonka vuoksi muihin kuntiin vertailukelpoisempi tunnusluku on lainat ja vastuut yhteensä. Nämä olivat tilinpäätöksessä 2025 yhteensä 136,8 miljoonaa euroa eli 9.254 euroa/asukas. Kaupunkikonsernin lainat ja vastuut ovat vielä hieman suuremmat, 146,9 miljoonaa euroa eli 9.936 euroa/asukas. Tämä ylittää hieman sen tason, joka oli kunnissa keskimäärin vuonna 2024 (9.347 euroa/asukas).

4.4 Uudenkaupungin talouden tarkastelu arviointikriteerien valossa 2023–2025

Näitä kriteereitä käytetään arvioitaessa, onko kunta erityisen vaikeassa taloudellisessa tilanteessa. Kaikki kriteerit ovat hyväksyttävällä tasolla, mutta vuosikatteen ja poistojen suhde on lähtenyt laskemaan kohti raja-arvoa. Se on nyt 81 % raja-arvon ollessa 80 %.

Tilikaudella 2025 kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate on myös lähestymässä raja-arvoa 0,8. Tunnusluku kuvaa kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita ja se on laskettu laskennallisena siten, että oletuksena laina-aikaa olisi jäljellä kahdeksan vuotta. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on vähintään 1. Kun se on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan omaisuutta tai vähentämään olemassa olevia rahavaroja.

2025	2024	2023
Kriteeri 1 Kunnan tase on alijäämäinen eikä pystytä kattamaan neljässä vuodessa		
20 127 t€	22 437 t€	22 920 t€
Kriteeri 2 Konsernin alijäämä/asukas yli 1.000 e ja ed. vuonna yli 500 e		
2 335 t€	2 491 t€	2 577 t€
Kriteeri 3 Konsernin vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 %		
81%	102%	133%
Kunnan tuloveroprosentti on väh. 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kuntien keskimäärin		
8,60 % (keskiarvo: 7,50%)	8,60 % (keskiarvo: 7,46%)	8,11 % (keskiarvo: 7,38%)
Konsernin lainat ja vuokravastuut/asukas ylittää yli 50 %:lla kuntien keskimääräisen luvun		
9 936 €/as (ka ed.vuosi: 9347)	8 386 €/as (ka ed.vuosi: 8067)	7 400 €/as (ka.ed vuosi: 9347)
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8		
0,88	1,41	1,32

4.5 Talousarvion toteutuminen

Käyttötalouden talousarviota noudatettiin, sitovien määrärahojen ylityksiä ei tapahtunut. Verotulot alittuivat huomattavasti, 3,1 miljoonalla eurolla. Tilikauden aikana olisi pitänyt tehdä talousarvion muutoksia myös tuloslaskelmaosan sitoviin eriin sitä mukaa kuin ennusteet ovat vuoden aikana tarkentuneet.

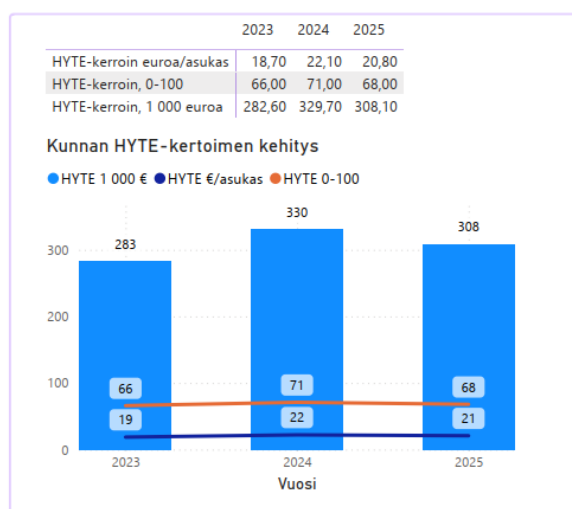
Investointien toteutuma oli 91 % peruskaupungin osalta ja 70 % liikelaitoksissa. Investointitaso on ollut korkea ja suurimmat kohteet ovat olleet Wintteri, pääkirjasto ja A-sairaala.

4.6 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen arviointi

Kunnilla on lakisääteinen velvollisuus edistää hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta omassa toiminnassaan. Niiden strategisessa suunnittelussa tulee asettaa saavutettavissa olevia tavoitteita ja toimenpiteitä näiden asioiden edistämiseksi.

Kunnat saavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämistoimien perusteella valtionosuuden lisäosaa. Lisäosa määräytyy ns. HYTE-kertoimen avulla. Kertoimen kehitykseen tulee kiinnittää huomiota, koska sillä on vaikutusta kunnan saamaan rahoitukseen. Kaupunki on saanut valtionosuuden lisäosaa tällä perusteella 308 tuhatta euroa vuonna 2025.

Uudenkaupungin HYTE-kertoimet ovat kehittyneet seuraavalla tavalla:

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset:

Yleistä

Konsernin vuosikatteen ja poistojen suhde (81 %) ja laskennallinen lainanhoitokate (0,88) ovat lähestymässä raja-arvoja.

Hyte-kertoimen perusteella Uusikaupunki on menestynyt hyvin. Vuodelta 2025 saatiin kunnalle 308.000,00 euroa Hyte-rahaa. Jatkossa saadun avustuksen kohdentaminen olisi syytä tarkentaa.

Johtopäätös

Konsernin tunnusluvut ovat lähestymässä tätä vauhtia kriisikunta astetta.

Kiitokset kaupungin hyvinvointi- ja vapaa-ajanpalveluille hyvinvoinnin hoitamisesta, siten että, Hyte-kertoimen perusteella olemme maakunnan kärkisijalla.

Suositus

Otettava käyttöön sellaiset sopeutustoimet, että estetään joutumasta kriisikunnaksi.

Saadun Hyte-avustuksen jakaminen eri kohteille avoimemmaksi.

Vastaukset :

HYTE-kertoimen mukaisesti maksettavien hyte-korvausten käytöstä ei ole erikseen säädetty. Kuntaliitto on aiemmin esittänyt, että olisi toivottavaa, että Hyte-korvauksista vähintään 30 % ohjattaisiin kunnan hyte-työhön. Uudessakaupungissa ei ole toistaiseksi päätetty hyte-raham kohdentamisesta tarkemmin. Yleisesti Hyte työ on hyvin laaja-alaista ja kaupungin resurssointi esimerkiksi liikuntapalveluihin on paljon keskimääräistä korkeampaa.

Kaupunginhallitus on 31.8.2026 perustanut työryhmän talouden sopeuttamistoimien valmisteluun ja seurantaan. Työryhmä ei kuitenkaan vastaa yksin talouden tasapainottamisesta, vaan vastuu taloudellisesti kestävien ratkaisujen valmistelusta kuuluu kaikille palvelualueille. Rakenteellisen alijäämän kattaminen edellyttää, että jokainen palvelualue arvioi toimintaansa kriittisesti ja hakee aktiivisesti keinoja menojen hillintään, toiminnan tehostamiseen ja palvelurakenteen uudistamiseen.

4.7 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

4.7.1 Hallinto- ja elinvoimapalvelut

Hallinto-, talous- ja ICT-palvelut

Talouspalvelujen osalta vähennettiin yksi toimi osana kaupungin sopeuttamistoimia. Jatkossa hallinnon kulut tulee vyöryttää varsinaisille palveluille valtiokonttorin ohjeistuksen mukaan. Tavoitteiden osalta jatkossa olisi hyvä asettaa enemmän mitattavia tavoitteita. Digitalisaation edistäminen ja kustannusten hallinta ovat kovin yleisluontoisia tavoitteita.

Vastaus: Hallinnon kulut on vyörytetty varsinaisille palveluille Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaisesti. Osana kaupungin talouden sopeuttamistoimia talouspalveluiden henkilöstöresurssia on

vähennetty yhdellä toimella. Kustannusten hallinnan kehittäminen nähdään jatkossakin yhtenä talouden tasapainottamisen keskeisistä keinoista, ja järjestelmä uudistus mahdollistaa aiempaa tarkemman kustannusten seurannan sekä analysoinnin. Digitalisaation edistämisen tarkempi jäsentäminen on osa ICT-palveluiden digitiekarttaa. Tavoitteiden asetannassa kiinnitetään jatkossa aiempaa enemmän huomiota tavoitteiden mitattavuuteen ja toteutumisen arvioitavuuteen.

Henkilöstöpalvelut

Hakijoiden määrä avoimiin työpaikkoihin on lisääntynyt. Kaupunki on ollut kiinnostava työnantaja. Henkilöstön vaihtuvuudesta ei ole mainintaa vuoden 2025 tilinpäätöksessä. Sähköinen perehdytysohjelma ja työhyvinvointikysely toteutettiin vuoden 2025 aikana. Työhyvinvointikyselyn vastausmääristä ja -prosentista olisi hyvä mainita toteutuman yhteydessä. Henkilöstöpalveluiden toimintakulut alittuivat talousarvioon verrattuna.

Vastaus: Henkilöstön vaihtuvuutta, kuten muitakin henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja, on käsitelty laajemmin henkilöstökertomuksessa. Tilinpäätökseen on nostettu tavanomaisesti ainoastaan strategiassa valitut sekä henkilöstömenojen kannalta keskeisimmät tunnusluvut. Henkilöstön lähtövaihtuvuus vuonna 2025 oli 4,8% (vuonna 2024: 7,7%, kunta-alan keskiarvon ollessa n. 17%). Työhyvinvointikyselyyn vastasi 327 työntekijää (57,2 % vastaajista).

Elinkeino- ja työllisyyspalvelut

TE-palveluiden siirtyminen valtiolta kunnille aiheutti paljon haasteita myös Uudenkaupungin kaupungille. Lisähaasteita aiheutti Valmet Automotiven loppuvuonna tapahtuneet lomautukset ja irtisanomiset. Työllisyyspalvelut kuitenkin varautuivat ja tekivät toimenpiteitä ennakoivasti kyseiseen hankalaan tilanteeseen.

Yhteistyö Lounais-Suomen Koulutuskuntayhtymä Novidan kanssa on ollut onnistunutta. Perustettu matalan kynnyksen palvelupiste on ollut laajassa käytössä. Ulkomaalaisia työnhakijoita on auttanut ”Uusi ura Vakka-Suomessa” heidän erityistarpeissaan.

Tavoitteet voisivat olla konkreettisempia ja selkeämmin määriteltyjä, jolloin ne ovat helpommin mitattavissa selkein mittarein.

Kaupunkisuunnittelu

Liikennesuunnittelussa ei kannattaisi haihatella uusien väylien ja reittien perustamista vaan keskittyäisiin kestävien ja joustavien reittien ylläpitoon. Kaupungissa on kuitenkin erittäin hyvät ja turvalliset reitit kävelylle ja pyöräilylle.

Kaupungin ikärakenteen huomioon ottaen tarve joukkoliikenteelle tulee kasvamaan, niin koululaisten siirtymiselle, samoin kuin ikääntyvän väestön siirtymistarve erilaisille palveluille tulee kasvamaan.

4.7.2 Tekniset ja ympäristöpalvelut

Puitesopimusurakoiden kohdekohtainen seurattavuus

Aktivointikeskus Puustin julkisivumaalausta koskeva työ ei näytä olevan käsitelty teknisessä lautakunnassa erillisenä urakkapäätöksenä tai erityisen selkeästi omana asianaan. Saadun selvityksen mukaan työ on toteutettu kilpailutetun puitesopimusurakoitsijan toimesta hyväksytyt määrärahojen puitteissa.

Menettely voi olla hankintateknisesti perusteltu, kun puitesopimus on asianmukaisesti kilpailutettu ja työ kuuluu puitesopimuksen soveltamisalaan. Tarkastuksen ja päätöksenteon yleisen läpinäkyvyyden näkökulmasta olennaista on kuitenkin se, että puitesopimuksen perusteella toteutettavien kohdekohtaisten töiden kustannukset, määrärahan käyttö ja työn hyväksyntä ovat jälkikäteen selkeästi seurattavissa.

Vertailukohtana voidaan todeta, että Saarniston koulun maalausta koskeva asia on käsitelty teknisessä lautakunnassa 28.5.2024 § 42 ja se on dokumentoitu pöytäkirjassa selkeästi. Puustin osalta päätöksenteon ja kustannusseurannan näkyvyys jää saadun selvityksen perusteella yleisemmälle tasolle.

Suositus

Teknisen lautakunnan tulisi jatkossa varmistaa, että puitesopimukseen perustuvista kohdekohtaisista töistä jää selkeä jälki päätöksentekoon ja seurantaan. Erityisesti suuremmista tai julkisesti näkyvistä korjaustöistä olisi hyvä raportoida lautakunnalle vähintään määrärahankäytön, kohteen, toteuttajan ja kustannusten osalta.

Kun työ on päätetty toteuttaa puitesopimuksen mukaisesti, asia voidaan tuoda tekniseen lautakuntaan erillisenä asiakohtana tiedoksi. Tällöin tärkeimmät asiakirjat, kuten puitesopimukseen liittyvä päätös, kohdekohtainen työtilaus, kustannusarvio, määrärahatieto ja työn hyväksyntää koskevat tiedot tulisi liittää kyseisen asiakohdan liitetiedostoiksi.

Vastaus: Tekniseen lautakunta saa jatkossa tiedon puitesopimukseen perustuvista hankintalain kansallisen kynnyksarvon ylittävistä kohdekohtaisista töistä, jolloin puitesopimusurakoista jää selkeä jälki päätöksentekoon ja seurantaan.

Kun työ on päätetty toteuttaa puitesopimuksen mukaisesti, asia tuodaan tekniseen lautakuntaan erillisenä asiakohtana tiedoksi. Tällöin tärkeimmät asiakirjat, kuten puitesopimukseen liittyvä päätös, kohdekohtainen työtilaus, kustannusarvio, määrärahatieto ja työn hyväksyntää koskevat tiedot liitetään liitetiedostoiksi.

Havainto tilinpäätöksen 2025 investointiselvityksestä – case Mörne

Tilinpäätöksen 2025 investointiselvityksessä kohdassa 9451 Mörne esitetty toteuma 39 239 euroa on huomioitava, koska kohteelle ei ollut talousarviossa määrärahaa, vaan talousarvio oli 0 euroa.

Kaupungin selvityksen mukaan toteuma oli kohdistunut virheellisesti Mörne-hankkeelle. Kaupungin vastauksen mukaan kustannukset olivat väärin tiliöityjä eikä oikaisua ehditty tehdä tilinpäätökseen. Selvityksen perusteella osa eristä olisi tullut kohdistaa kiinteistöjen ylläpitokorjauksiin ja yhdystunnelin ilmanvaihdon osalta A-sairaalan kustannuspaikalle. Lisäksi osa kustannuksista on voinut kuulua käyttötalouteen.

Johtopäätös

Arvioinnin kannalta kyse on kustannusten kohdistamista koskevasta virheestä, joka vaikuttaa hankekohtaisen raportoinnin oikeellisuuteen ja tilinpäätöksen informatiivisuuteen. Tämä korostuu jatkossa, koska investoinnit ovat vuodesta 2026 alkaen hanketasolla sitovia.

Suositus

Kaupungin tulee jatkossa varmistaa, että investointi- ja korjauskustannukset kohdistetaan oikeille hankkeille, kustannuspaikoille ja tarvittaessa käyttötalouteen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Ennen tilinpäätöksen valmistumista olisi hyvä tarkistaa erityisesti ne kohteet, joissa talousarviossa ei ole määrärahaa tai joissa toteuma ei vastaa hankkeen sisältöä. Lisäksi mahdolliset olennaiset kohdistusvirheet olisi hyvä tuoda asianomaiselle lautakunnalle tiedoksi, jos niitä ei ehditä oikaista ennen tilinpäätöksen valmistumista.

Vastaus:

Kokonaisuutena investointien budjetointia, sitovuustasoja ja raportointikäytäntöjä on kehitetty merkittävästi viime vuosina. Samanaikaisesti on toteutettu laaja taloushallinnon järjestelmä uudistus sekä muutoksia taloushallinnon resursointiin.

Mörne-hankkeeseen kohdistuneet kustannukset johtuivat yksittäisistä virheellisistä tilioinneista, joiden korjausta ei ehditty saattaa tilinpäätökseen ennen sen valmistumista. Virhe havaittiin kaupungin omassa tilinpäätösprosessissa ja tuotiin avoimesti esille tarkastuslautakunnalle. Virhe koski noin 39 000 euron kustannuksia, mikä on alle 0,3 % kaupungin vuoden 2025 investointien kokonaismäärästä.

Muilta osin investointien kohdistaminen toteutui asianmukaisesti. Havainto on kuitenkin otettu huomioon toimintatapojen kehittämisessä. Uusi raportointijärjestelmä sekä tarkentuneet budjetointi- ja seurantakäytännöt tukevat kustannusten oikeaa kohdentamista ja mahdollistavat poikkeamien havaitsemisen aiempaa varhaisemmassa vaiheessa. Koska investointimäärärahat ovat vuodesta 2026 alkaen hanketasolla sitovia, kiinnitetään kustannusten kohdistamisen oikeellisuuteen ja hankekohtaiseen seurantaan erityistä huomiota.

4.7.3 Kasvun ja oppimisen palvelut

Palvelukeskuksen toimintaan vaikutti suuresti Wintterin valmistuminen: yhtenäiskoulun ja lukion siirtyminen uusiin tiloihin vuoden alussa. Elokuussa 2025 Wintteriin siirtyivät myös Kalannin yläaste ja varhaiskasvatuksen ryhmät.

Uuteen monitoimijataloon siirtymisessä ollut palvelukeskuksessa haasteita mm. uudenlaisten toimintamallien ja uuden toimintakulttuurin työstämisessä.

Oppimisen tuen uusi lainsäädäntömalli toi kaupungille lisää valtionosuutta mutta myös haasteita käytännön toteuttamisessa. Palveluiden järjestämistä vaikeuttivat puute mm. pätevistä varhaiskasvatuksen erityisopettajista, erityisopettajista, varhaiskasvatuksen opettajista, jne.

Kouluterveyskyselyn kyselytulokset ovat parantuneet pääosin. Tuloksissa kuitenkin nousee selkeästi esiin, että lasten ja nuorten kokema uupumus koulutyöstä ja yksinäisyys ovat kasvussa. Tuloksista oli nähtävillä myös yleinen heikentynyt hyvinvointi.

3.–9. luokkalaisten matematiikan ja äidinkielen oppimistuloksia mitataan äidinkielen ja matematiikan FUNA-testeillä ja matematiikan Digiarvi-testillä: olisi hyvä mainita jotain oppimistuloksista Uudessakaupungissa.

Opiskelijahuollon kannalta hyviä asioita ovat koulupsykologin saaminen oppilaiden tueksi sekä Ankkuritoiminnan tuloksellinen toiminta.

Huomioita palvelukeskuksen osa-alueista:

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen laatu: tulisiko tätä tavoitetta lähestyä muutenkin kuin palveluverkkomuutosten yms. näkökulmasta, esim. Mitä on laadukas varhaiskasvatus, ja millä sitä mitataan?

Hyvinvointi ja osaava henkilöstö: Toteutunut runsaasti "paperilla" hyvältä näyttäviä asioita, kuinka henkilöstö on kokenut näiden asioiden vaikutuksen työhyvinvointiinsa?

Vuosittavoitteiden pitäisi olla selkeämmät ja toteumasta tulisi olla tarkemmat mittarit.

Varhaiskasvatuksen lukuja

- Talousarvio sitovuustaso alittui 7,3 %,
- Palveluiden ostot alittuivat n. 460 000 e
- Palkat alittivat talousarvion 208 000 e
- Tuet ja avustukset ylittivät, tuloutusta varhaiskasvatukseen 120 000 e

Perusopetus

Tavoite: Hyvät perustaidot

Opetussuunnitelman uudistaminen ei riitä toteumaksi, mitä konkreettista on jo tehty lukutaidon vahvistamisen kanssa? Tavoite ei ole toteutunut vuoden 2025 aikana.

Tavoite: Osaamiseröjen ja oppilaiden eriarvoisuuden vähentäminen

Tavoite ei ole toteutunut. Toteumassa tulisi tarkemmin ja yksityiskohtaisemmin selvittää kuinka tavoitetta on yritetty toteuttaa. Jos asetetaan tavoitteita, niitä ei tule asettaa kevyin perustein, vaan niiden toteutumiseen tulee pyrkiä nimenomaan käytännössä. Mikäli tavoitteeseen ei päästä tulee tästäkin raportoida, miksi ei päästy, oliko budjetoitu yms.

Tavoite: Kehittyvät kumppanuudet: ei toteutunut. Yhdyspintatyön suunnitelma ei ole toteutunut. Samat kysymykset kuin yllä.

Perusopetuksen lukuja

- palvelualueen toteuma on 98,4 %, alitus 280 000 e
- henkilöstökuluissa ylitys 680 000 e, menot kompensoituivat mm. kotikuntakorvauksen kasvulla, maahanmuuttajien kotoutumiseen tarkoitettulla ELY-avustuksella sekä hankerahoituksilla.

Lukio

Tavoite: Lukiokoulutuksen kilpailukyvyyn varmistaminen ja parantaminen sekä opiskelijoiden sijoittuminen jatko-opintoihin. Sijoittuminen jatko-opintoihin ei ole toteutunut.

Uudenkaupungin lukion houkuttelevuus on parantunut Wintteriin siirtymisen myötä.

Lukion lukuja

- Palvelualueen toteuma 94.9 %, alitus 117 493 e
- Henkilöstökulut ylittivät 27 813 e (S2-opetus)

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset:

Yleistä

Tarkastuslautakunta on huolissaan lasten ja nuorten oppimis- ja lukutaidon heikkenemisestä. Lautakunta on myös huolissaan lasten ja nuorten kokemasta koulutyöstä johtuvasta uupumuksesta, koulukiusaamisesta sekä yksinäisyyden tunteen kasvusta.

Suositus

- Lasten ja nuorten kokemaan koulutyöstä johtuvasta uupumukseen, koulukiusaamiseen sekä yksinäisyyden tunteen kasvuun on puututtava tarmokkaammin.
- Lukion tavoitteisiin tulisi lisätä lukiodien valtakunnallisen ranking-listauksen sijoitus ja sen parantaminen.

Vastaukset:

Hyvät perustaidot on painopistealue, johon kohdistuu vuosittain jokin tietty yksittäinen tavoite, jonka saavuttamista voidaan konkreettisesti mitata. Eri vuosien yksittäisistä konkreettisista tavoitteista muodostuu jatkumo. Lukutaidon osalta meillä on tuntijaossa äidinkielessä vuosiluokilla 3.-6 kaksi vuosiviikkotuntia yli lakisääteisen minimin. Toinen näistä tunteista käytetään erityisesti lukemisen harjoitteluun. Tuntijaon painotusten lisäksi vuonna 2025 työstimme uuden paikallisen lukutaidon opetussuunnitelman (jossa mm. jokaisen oppiaineen opettaja veloitetaan lukutaidon opettajaksi) ja työtä jatketaan vuonna 2026 työstämällä yhteinen lukutaidon opetusmateriaali. Lisäksi olemme liittyneet seudulliseen Lukutaito-verkostoon, jossa mm. teemme yhteistä opetusmateriaalia ja järjestämme opettajien täydennyskoulutusta. Kasvun ja oppimisen palveluissa yhden toimintavuoden yksittäiset tavoitteet ovat osa pitkää erilaisten konkreettisten toimenpiteiden jatkumoa.

Osaamiserojen ja oppilaiden eriarvoisuuden vähentämisen tavoitetta edistetään mm. sillä, että meillä on 20 erityisluokkaa, joilla vahvaa tukea tarvitsevat oppilaat saavat opiskella pienissä ryhmissä erityisluokanopettajan johdolla. Ryhmiin on ohjattu myös koulunkäynninohjaajan tukea. Erityisluokkia on perustettu oppilaiden lähikouluihin. Tuki tuodaan lapsen lähikouluun aina kun mahdollista ja oppilaiden siirtämistä tuen perässä on vähennetty lukuun ottamatta keskitetyn erityisluokan tarvitsijoiden osalta. Lisäksi olemme vahvistaneet oppimisen ja koulunkäynnin tukea mm. opettajien täydennyskoulutuksen avulla sekä yhdenmukaistamalla ohjeistuksia ja erityisopetusjärjestelyjä koko kaupungin tasolla. Myös konsultoivaa erityisopetusta on kehitetty ja resursoitu, jotta tuen keinovalikoimaa osataan hyödyntää paremmin jokaisessa koulussa ja jotta oppilaan tarvitsema tuki on oikeanlaista jo heti koulupolun alussa. Nämä ovat vaikeasti mitattavia asioita, joten niitä ei ole kirjattu tavoitteisiin. Nämä asiat ovat kuitenkin oppilaan elämässä merkittäviä asioita ja näin ollen oppimista, hyviä perustaitoja sekä yhdenvertaisuutta edistäviä ja mahdollistavia seikkoja.

Eriarvoisuutta vähennetään myös harrastamisen mallin ja koulun kerhotoiminnan avulla. Tarjoamme laaja-alaisesti harrastustoimintaa siten, että ne lapset ja nuoret ovat etusijalla, joilla ei ole yhtään harrastusta. Näiden lasten osuus kerhojen osallistujista on ollut noin 30 %. Harrastus- ja

kerhoryhmissä muodostuu kaveri- ja ystävyssuhteita ja se on siten erittäin tehokas keino osallisuuden lisäämiseksi, joka puolestaan vähentää yksinäisyyden kokemuksia. Monialaisessa yhteistyössä olemme kehittäneet lasten ja -nuorten kuulemiskäytäntöjä, kuten lasten parlamenttipäivää, lasten tiedepäivää sekä lasten hyvinvointipaneeleita. Kuulemiskäytäntöjen kehittäminen ei ole pelkästään tärkeää lasten oikeuksien toteutumisen kannalta vaan sen avulla pystytään myös lisäämään osallisuuden kokemuksia ja vähentämään yksinäisyyden kokemuksia.

Perusopetuksen kaikissa kouluissa on käytössä Aseman Lasten KO (kiusaamista nolla) -toimintamalli sekä Hehkuva koulun tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetusmateriaali. Koulukiusaamisen vähentämisen osalta vuoden 2026 yksittäiseksi tavoitteeksi on kirjattu kiusaamisen selvittelytiimien käynnistäminen kaikissa kouluissa. Aikaisempina vuosina on panostettu mm. yhteisöllisten hyvinvointiryhmien toiminnan ja opetusmateriaalin kehittämiseen sekä monialaisen yhteistyön vahvistamiseen.

Oppilaiden uupumus on vahvasti sidoksissa muuhun elämään, mm. unen ja liikunnan määrään, ruuan laatuun, perheen vuorovaikutussuhteisiin ja oppilaan käyttämään digiaikaan. Yksinäisyyden kokemukset liittyvät osin vapaa-ajan kaverisuhteisiin. Koulu ei voi vastata kuin koulupäivän aikaisesta toiminnasta. Kansallisella tasolla ollaan ennemminkin huolissaan siitä, että koulun oppimistavoitteet ovat aivan liian alhaisia, joten oppimistavoitteiden eteen työskentely lienee harvoin uupumusta aiheuttava tekijä. Oppilas on vuorokaudessa koulussa vain 4-6 tuntia päivässä ja koulu ei voi vastata kaikista oppilaan hyvinvointiin liittyvistä asioista.

Toimintamme oppilaiden hyvinvoinnin vahvistamiseksi ja eriarvoisuuden vähentämiseksi on niin laajaa, että kaikkea ei mitenkään voi kuvata vuosittaisissa lyhyissä tavoitelaatikoissa. Valitsemme vuosittain vain yhden konkreettisen asian, jonka saavuttamista kuvaamme. Mikäli halutaan laajempia ja pidempiä selvityksiä, on tarpeen tarkentaa, missä on niiden kuvaamisen paikka. Palveluverkkomuutokset ovat olleet suuressa roolissa vuonna 2025, kun kahden päiväkodin toiminta päättyi ja kaupungin suurimman päiväkodin toiminta käynnistyi uutena. Tämän vuoksi painopiste on keskitetty palveluverkkomuutosten vaikutuksiin vuonna 2025 ja on vielä vuoden 2026 ajan.

Varhaiskasvatuksen laatua koskevassa painopisteessä painottuu toiminnan sisältö eli vaikutukset lasten arkeen. Tavoitteena on toiminnan toteuttamista koskevien asiakirjojen päivitysten toteutumisen seuranta (erityisesti liikunnallisen elämäntavan edistämisen ja lukutaitotyön osalta). Tämän myötä laadun arvioinnin mittareita pystytään jonkin verran konkretisoimaan. Lisäksi tavoitteena on Valssi-arviointijärjestelmän käytön vakiintuminen. Valssi-järjestelmä tuottaa tiedonkeruisiin perustuvaa korkeatasoista tietoa varhaiskasvatuksen laadusta niin paikallisesti kuin valtakunnallisesti. Henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin painopisteeseen yhdistetään aiempi johtamisen painopiste ja tavoitteena on mm. poissaolojen ennaltaehkäisy sekä niiden hyvinvointi- ja talousvaikutusten seurannan tehostaminen työterveyshuolto-yhteistyön tiivistämisen myötä.

Kehittyvien kumppanuuksien osalta olemme halunneet talousarviotavoitteissa kunnianhimoisesti tavoitella selkeästi vahvistuvaa yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Tässä tavoitteessa on edistytty hitaasti. Tosin vuonna 2026 tavoitteen saavuttamisessa on päästy huomattavasti paremmin eteenpäin. Sen sijaan teemme erittäin tiivistä ja hyvää yhteistyötä erityisesti hyvinvointipalveluiden kanssa. Pidämme tätä yhteistyötä niin itsestään selvänä asiana, että emme ole toimintatapaa tarkastelleet tavoitteena, vaan koko ajan olemassa olevana toimintakulttuurina. Yhdyspintatyösuunnitelman työstäminen hyvinvointialueen kanssa on ollut kovin kunnianhimoinen

tavoite ja sen realistisuudesta ei ole keskusteltu riittävästi hyvinvointialueen johdon kanssa. Tässä olemme epäonnistuneet. Muilta osin tavoitteemme on saavutettu hyvin pitkälti siten kuin olemme tavoitelleet yhden yksittäisen talousarviovuoden osalta.

Mikäli haluamme asettaa tavoitteita lukion valtakunnalliseen ranking-listaukseen, katse tulee suunnata myös perusopetukseen ja siellä erityisesti kiitettävien arvosanojen mukaisten oppimistavoitteiden opetuksen järjestämiseen. Tämän osalta tulemme asettamaan tarkempia tavoitteita vuoden 2027 talousarvioon.

4.7.4 Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluissa vuosi 2025 oli muutosten vuosi. Wintteri avattiin helmikuussa ja pääkirjaston sisätilojen remontti saatiin valmiiksi. Kirjaston sisätilojen remontin aikataulu venyi ja kustannukset ylittivät merkittävästi.

Talousarvio toteutui suunnitelmallisesti, vaikka vuosi sisälsi paljon muutoksia. Toimintakate oli 95,5 %.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluiden Wintterissä tuottamien palveluiden uudelleen järjestäminen onnistui hyvin.

Merkittävää vuodessa 2025 oli myös onnistuminen Uudenkaupungin hyvinvoinnin – ja terveydenedistämisen tuloksissa. Erityisesti liikunta-, museo- ja kulttuuripalvelut loistivat tuloksillaan (TEA-viisari ja HYTE-kerroin).

Nuoriso- ja ikäihmisten palveluita kehitettiin monialaisesti ja tulokset palveluiden käyttäjämäärissä olivat mitattavissa. Sakunkulman toimintaa voitiin jatkaa vanhuskotiyhdistyksen perintövaroilla.

Vuosittavoitteet sisälsivät monipuolisesti toiminta-ajatusta kaupunkilaisille hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta tuottamalla yhdessä muiden hallintokuntien ja sidosryhmien kanssa. Toimivat ja asukaslähtöiset palvelut, turvallinen, kaunis ja sosiaalisesti vahva yhteisö, houkutteleva työpaikka, innostava ilmapiiri ja toimivat kumppanuudet sekä ”oikeanlainen johtaminen” sisälsivät kaikki onnistuneita toteutuksia. HYTE-ohjausryhmä kokoontui 4 kertaa.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset:

Yleistä

- HyTe-kerroin on ristiriidassa kouluterveyskyselyn tulosten kanssa. Kouluterveyskyselyn mukaan lasten ja nuorten sekä perheiden yleinen hyvinvointi on heikentynyt.
- Tavoitteiden toteumat on avattu selkeästi ja annettu konkreettisia esimerkkejä.
- Yhteistyö Varhan kanssa ei kehittynyt toivotulla tavalla.
- Kaupungin haastava taloudellinen tilanne pakottaa hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluja miettimään mitä palveluja jatkossa tuotetaan, ja pitääkö joistakin palveluista luopua. Tarkastuslautakunta näkee, että vaikka tämä palvelukeskus ei tuota voittoa, tulisi kaupungin arvostaa näiden palvelujen merkitystä ja korostaa niitä entisestään, koska pahoinvointi maksaa enemmän, kuin hyvinvointi.

Suositus

- Sakunkulman toiminnan jatkuvuuteen tulisi tehdä pitkäaikainen toiminta-/rahoitussuunnitelma, jotta toiminnan jatko voidaan turvata pitkällä aikavälillä.

Vastaukset:

Hyte-kertoimen tulokset mitataan 21 indikaattorin pohjalta, jotka on jaettu tulos- ja prosessi-indikaattoreihin. Hyte-kerroin on siis usean indikaattorin pohjalta laskettava ns. summaindikaattori. Tästä johtuen yksittäisen kouluterveyskyselyn tuloksen ja hyte-kertoimen osalta ei voi tehdä suoraa vertailua.

Uudenkaupungin kaupunki on sitoutunut myös jatkossa kehittämään yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa haasteista huolimatta.

Sakunkulman toiminnan turvaaminen ja sen kehittäminen on kirjattu yhdeksi hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluiden talousarviokirjan tavoitteeksi. Toiminnan turvaamiseksi tarvittava määräraha pyritään sisällyttämään tulevan vuoden talousarvioon.

4.7.5 Konsernin tavoitteet ja toteumat

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat tavoitteet toteutuneet kaupunkikonsernissa.

Huomioita joistakin Uudenkaupungin kaupungin konsernin tytäryhtiöistä:

Uudenkaupungin Vesi (omistususuus 100 %)

- Uudenkaupungin Vedellä on edessä laajat saneeraus- ja kehitystyöt mm. verkoston uusimista, vesilaitoksen saneeraus (arvioitu investointi n. 30 M€), makean veden altaan sulkuporttien saneeraus (arvioitu investointi n. 6 M€)
- Veden ja jäteveden myyntimäärät laskivat, mutta vuosi 2025 taloudellisesti onnistunut, liikevaihto kasvoi 7,5 %, tilikauden tulos 32 492 euroa, tulos sisältää 800 000 €:n varauksen sulkuporttien saneeraukseen
- Liikevaihtoa 907 223 €
- Investoinnit 1,44 M€
- Uudenkaupungin Vedellä ei ole lainaa
- Käyttömaksuja korotettiin n. 10 % vuodelle 2025, tulevana vuosina korotuspaine kohdistuu perusmaksuihin
- Talousvettä jäi laskuttamatta 16,07 % (tavoite olisi alle 10 %)
- Kaupunkilaisia puhuttanut vanhan vesitornin purkaminen päätettiin toteuttaa

Vakka-Suomen Vesi (100 %)

- Asiakkaat Uudenkaupungin Vesi ja Laitilan kaupunki
- Vuonna 2025 puhdistamo saavutti 38/39 ympäristöluvan tavoitteista (poikkeama kokonaisfosforin käsittelytehossa)
- Käsitelty jätevesimäärä laski edellisvuodesta 7,6 %
- Viemäriverkostoon päätyy edelleen liikaa hule- ja sadevesiä, mikä kuormittaa puhdistamoa

- Merialueen ekologinen tila vaihtelee välttävistä tyydyttävään
- Liikevaihto 2,33 M€ (-7,4 % talousarviosta)
- Liikelyläämä 368 525 €, tilikauden tulos 38 670 €
- Investoinnit 514 295 €
- Lainakanta 2,12 M€
- Teollisuusjätevesisopimuksia on 18 kpl, mutta joitain vielä puuttuu mm. Laitilan suurimmilta yrityksiltä. Kaupunki alkoi neuvotella suoraan Laitilan kaupungin kanssa tilanteen ratkaisemiseksi.

Kiinteistö Oy Uudenkaupungin vuokratilat (100 %)

- Suunnitellut fuusiot on saatu päätökseen
- Vuokratilojen keskimääräinen käyttöaste 83,66 % (tavoite 95 %), vuoden loppua kohden käyttöaste parani 90,04 %:iin
- Liikevaihto 4,7 M€, tilinpäätössiirtojen jälkeen tehtiin nolla tulos
- Vuokratiloilla 738 vuokra-asuntoa
- Huoneistoremontteihin käytettiin 308 483 €
- Korjausvelan kasvu saatiin pysäytettyä, kiinteistöjen korjauksiin käytettiin yhteensä 1,24 M€
- Vierasta pääomaa 8,67 M€
- Strategia on päivitetty
- Kiinteistösalkutuksen mukaan tulevia toimenpiteitä ovat remontointi, myynti tai purku
- Tavoitteena on parantaa esteettömyyttä ikääntyvän väestön tarpeisiin

Uudenkaupungin Satama Oy (100 %)

- Sataman tulos oli konsernin osalta tappiollinen 0,7 milj. euroa. Myös liikevaihto laski huomattavasti sataman rahtitonniin vähentyessä. Uudenkaupungin Satama ei pystynyt tulouttamaan osinkoja kaupungille.
- Uudenkaupungin Satama ja Yardia fuusioituivat vuonna 2025

Ukipolis Oy (75 %)

- Ukipolis Oy:n tilinpäätös tiedot vuodelta 2025 eivät ole käytettävissä. Konsernin osuus Ukipolis Oy:n voitosta on 43.000,00 euroa. Ukipolis Oy:llä on ollut useita projekteja vuonna 2025. ÄRM-rahoitukseen liittyvät projektit ovat olleet merkittäviä.

Kalannin Palvelukeskus säätiö (83,3 %)

- Vuoden 2025 tilinpäätöstä ei ole käsitelty, koska se ei ole valmistunut ajoissa. Säätiön hallitus ei ole kokoontunut käsittelemään säätiön asioita. Isännöinti ei ole toiminut, niin kuin sen pitäisi. Säätiö tekee voittoa, jonka takia se joutuu maksamaan veroja. Verojen maksaminen ei ole hyvä asia, koska tulosta pitäisi käyttää kiinteistön kunnostamiseen.

Vakka-Suomen Panimokiinteistöt Oy (100 %)

- Panimokiinteistöt kirjasiivat konsernille 48.000,00 euroa tappiota. Panimokiinteistöjen talous on huonossa kunnossa, joten sitä uhkaa konkurssimenettely, mikä vältetään tekemällä alaskirjaus.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset:

Yleistä

- Kaupungin on päivitettävä konserniohje sekä valvottava entistä tiiviimmin tytäryhtiöiden toimintaa
- Sataman markkinointia tulisi lisätä, jotta liikevaihtoa saadaan nostettua

Suositus

- Kaupungin on seurattava tarkemmin tytäryhtiöiden ja muiden konsernin yhtiöiden taloutta ja toimintaa.
- Säätiöiden ja joidenkin tytäryhtiöiden isännöinti (myös kirjanpito) on kilpailutettava tai järjestettävä uudelleen

Vastaukset:

- Konserniohje on yleistasolla ajantasainen. Konsernin omistajapoliittista ohjausta ja käytännön soveltamista täsmennetään kuitenkin osana uuden strategian toimeenpanoa ja Kuntalain muutoksia. Samalla tarkastellaan myös konserniohjeen päivitystarpeet ja isännöintiin liittyvät kysymykset

Kommentoinut [AV1]: @Katja Aalto Hei Katja, tarkkan kannanotto on niin ehdoton, että konserniohje on syytä nyt päivittää, vaikkei siihen suurempia muutoksia ehkä tulisikaan.

5 Toimenpide-ehdotukset

Tarkastuslautakunta saattaa arviointinsa kaupungin talouden ja strategian tavoitteiden toteutumisesta valtuustolle tiedoksi ja edellyttää, että kaupunginhallitus antaa oman lausuntonsa havainnoista lokakuun loppuun mennessä.

Lisäksi lautakunta toimenpiteenään suosittaa kaupunginhallitusta ryhtyvän toimenpiteisiin edellä eri "suositus" -kohtiin koottujen hallinnon parantamistoimissa sekä niissä mainittujen epäkohtien korjaamiseksi.

Monitoimijatalo Wintteri

6 Allekirjoitukset

29.5.2026

Mauri Pietilä

Mikko Saari

Miika Puukki

Li Grönlund

Veijo Nummi

Maisa Koivisto

Eveliina Hyytiä

